

Note

ไทย ม.ต้น

สรุปเนื้อหาสำคัญ
พร้อมแก่งสอบเข้า

ม.4

อ่านก่อนสอบแบบเร่งรัด
1 สัปดาห์

สรุปเนื้อหาแน่น ครบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร
แก่งข้อสอบที่ออกสอบบ่อย พร้อมเฉลยละเอียดทุกข้อ

อ.ทอฤทธิกร เบ็ญยังคำ

สารบัญ

บทที่ 1 รูปและเสียงในภาษาไทย 10

1. ทำความเข้าใจเรื่อง “รูป” และ “เสียง” ก่อน 11
2. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงพูดในภาษาไทย 12
3. สระในภาษาไทย 15
4. พยัญชนะในภาษาไทย 19
5. วรรณยุกต์ในภาษาไทย 28
6. พยางค์ในภาษาไทย 32

บทที่ 2 คำไทยและคำต่างประเทศในภาษาไทย 37

1. ทำไมในบ้านเรามีคำต่างประเทศเยอะมาก 38
2. เรามารู้จัก “ภาษาไทย” กับ “คำไทยแท้” กันก่อน 38
3. ลักษณะคำไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมร 43
4. ลักษณะคำไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลี และสันสกฤต 44
5. คำต่างประเทศอื่น ๆ ที่ภาษาไทยรับเข้ามา 49
6. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 51

บทที่ 3 การสร้างคำในภาษาไทย 56

1. ภาพรวมเรื่อง การสร้างคำ 57
2. คำมูล และ คำอุปสรรค 57
3. คำประสม และ คำประสาน 58
4. คำซ้อน 60
5. คำซ้ำ 61
6. คำสมาส 62
7. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 69

บทที่ 4 ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย 74

1. ชนิดของคำ ตามแนวคิดของพระยาอุปกิตศิลปสาร 75
2. ชนิดของคำ ตามแนวทางสือบรรทัดฐานภาษาไทย 84
3. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 94

บทที่ 5 วลีและประโยค **101**

1. วลี หรือ กลุ่มคำ 102
2. ประโยค 104
3. ข้อบกพร่องของประโยค 122
4. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 123

บทที่ 6 ระดับของภาษา **133**

1. ภาษาระดับแบบแผน 134
2. ภาษาระดับไม่เป็นแบบแผน 136
3. คำสุภาพที่ควรรู้ 138
4. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 140

บทที่ 7 คำราชาศัพท์ **144**

1. ก่อนเรียนราชาศัพท์ ต้องรู้จัก “ลำดับเจ้า” เสียก่อน 145
2. คำนามราชาศัพท์ 146
3. คำกริยาราชศัพท์ 151
4. คำสรรพนามราชาศัพท์ 153
5. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 154

บทที่ 8 ความหมายของคำและสำนวน **156**

1. ประเภทของความหมาย 157
2. การใช้คำให้เหมาะสมกับความหมาย 159
3. คำพ้อง 169
4. ความหมายของคำตามบริบท 171
5. สำนวนไทย 174
6. แนวโจทย์ และเทคนิคพิชิตคำตอบ 183

บทที่ 9 ภาษากับการแสดงความคิดเห็น **191**

1. การแสดงความคิดเห็น 192
2. การแสดงเหตุผล 198
3. การโน้มน้าวใจ 211
4. การโต้แย้ง 214

บทที่ 10 ทักษะการฟัง-ดู พูด อ่าน และเขียน	222
---	-----

1. องค์ประกอบและอุปสรรคของการสื่อสาร	223
2. ทักษะการฟัง และดู	223
3. ทักษะการพูด	224
4. ทักษะการเขียน	231
5. ทักษะการอ่าน	246

แนวข้อสอบ	261
-----------	-----

แนวข้อสอบชุดที่ 1 รูปและเสียงในภาษาไทย	262
แนวข้อสอบชุดที่ 2 รูปและเสียงในภาษาไทย	264
แนวข้อสอบชุดที่ 1 คำไทยและคำต่างประเทศในภาษาไทย	267
แนวข้อสอบชุดที่ 2 คำไทยและคำต่างประเทศในภาษาไทย	270
แนวข้อสอบชุดที่ 1 การสร้างคำในภาษาไทย	273
แนวข้อสอบชุดที่ 2 การสร้างคำในภาษาไทย	276
แนวข้อสอบชุดที่ 1 ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย	279
แนวข้อสอบชุดที่ 2 ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย	282
แนวข้อสอบชุดที่ 1 วลีและประโยค	286
แนวข้อสอบชุดที่ 2 วลีและประโยค	290
แนวข้อสอบชุดที่ 1 ระดับของภาษา	295
แนวข้อสอบชุดที่ 2 ระดับของภาษา	299
แนวข้อสอบชุดที่ 1 คำราชาศัพท์	302
แนวข้อสอบชุดที่ 2 คำราชาศัพท์	306
แนวข้อสอบชุดที่ 1 ความหมายของคำและสำนวนไทย	310
แนวข้อสอบชุดที่ 2 ความหมายของคำและสำนวนไทย	315
แนวข้อสอบชุดที่ 1 ภาษากับการแสดงความคิดเห็น	321
แนวข้อสอบชุดที่ 2 ภาษากับการแสดงความคิดเห็น	329
แนวข้อสอบชุดที่ 1 ทักษะการฟัง-ดู พูด อ่าน เขียน	336
แนวข้อสอบชุดที่ 2 ทักษะการฟัง-ดู พูด อ่าน เขียน	343

เฉลยแนวข้อสอบ**350**

เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 รูปและเสียงในภาษาไทย	351
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 รูปและเสียงในภาษาไทย	356
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 คำไทยและคำต่างประเทศในภาษาไทย	362
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 คำไทยและคำต่างประเทศในภาษาไทย	367
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 การสร้างคำในภาษาไทย	373
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 การสร้างคำในภาษาไทย	377
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย	382
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 ชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาไทย	388
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 วลีและประโยค	393
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 วลีและประโยค	403
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 ระดับของภาษา	411
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 ระดับของภาษา	416
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 คำราชาศัพท์	420
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 คำราชาศัพท์	425
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 ความหมายของคำและสำนวนไทย	428
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 ความหมายของคำและสำนวนไทย	438
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 ภาษากับการแสดงความคิดเห็น	449
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 ภาษากับการแสดงความคิดเห็น	455
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 1 ทักษะการฟัง-ดู พูด อ่าน เขียน	461
เฉลยแนวข้อสอบชุดที่ 2 ทักษะการฟัง-ดู พูด อ่าน เขียน	467

บทที่ 1 รูปและเสียงในภาษาไทย

1. ทำความเข้าใจเรื่อง "รูป" และ "เสียง" ก่อน

รูป = สิ่งที่เราเห็น (ตัวอักษรที่เขียนออกมา) เสียง = สิ่งที่เราได้ยิน (เสียงพูด)

ฉะนั้น “รูป” กับ “เสียง” ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันก็ได้

ตัวอย่างเช่น

น้ำ รูปเขียน ได้แก่ พยัญชนะต้น น

สระ อำ

วรรณยุกต์ โท

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) -ไม่มี-

เสียง ได้แก่ เสียงพยัญชนะต้น น

เสียงสระ อา

เสียงวรรณยุกต์ ตรี

เสียงพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ม

จะเห็นว่า “น้ำ” เขียนแบบนี้ แต่เวลาออกเสียงเราจะออกเสียงว่า /น้ำม/
สระที่เห็นเป็น “สระอำ” แต่เสียงที่ได้ยินเป็นเสียงสระอาและมีเสียง /ม/
เป็นเสียงตัวสะกดด้วย
วรรณยุกต์ที่เห็นเป็น “ไม้โท” แต่เสียงที่ได้ยินเป็น “เสียงตรี”

น้อง รูปเขียน ได้แก่ พยัญชนะต้น น

สระ ออ

วรรณยุกต์ โท

พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ง

เสียง ได้แก่ เสียงพยัญชนะต้น น

เสียงสระ ออ

เสียงวรรณยุกต์ ตรี

เสียงพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ง

จะเห็นว่า “น้อง” เขียนแบบนี้ แต่เวลาออกเสียงเราจะออกเสียงว่า /น้อง/
วรรณยุกต์ที่เห็นเป็น “ไม้โท” แต่เสียงที่ได้ยินเป็น “เสียงตรี”

2. ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงพูดในภาษาไทย

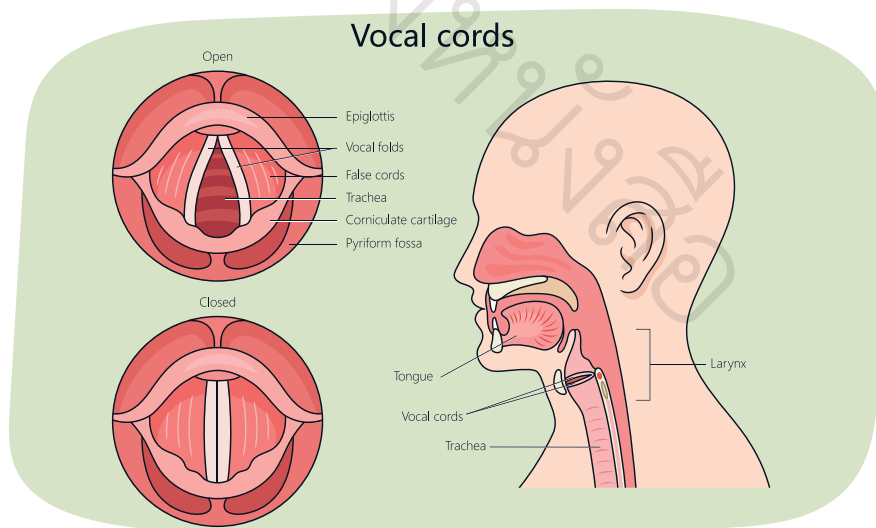
2.1 การเกิดเสียงพูด

ลม → เส้นเสียง → อวัยวะในปาก → เสียงพูด

เราหายใจเอาลมเข้าไป แล้วเอลมออกมาผ่านปอดและกะบังลม แล้วลมนั้นผ่านช่องแคบบริเวณลูกกระเดือก ในนั้นจะมีกระดูกอ่อนและกล้ามเนื้อที่เรียกว่า กล่องเสียงและเส้นเสียง (เสียงเริ่มต้นจากตรงนี้) แล้วลมนั้นก็ถูกอวัยวะต่าง ๆ ตั้งแต่บริเวณลิ้นไก่ มาจนถึงริมฝีปาก ปรับแปรเปลี่ยนจนกลายเป็นเสียงที่เราได้ยิน ประกอบด้วยเสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ ตรงนี้สามารถอ่านเพิ่มเติมได้จากหนังสือ 2 เล่ม คือ “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 1” ของกรมวิชาการ และ “ระบบเสียงภาษาไทย” ของ กาญจนา นาคสกุล ซึ่งได้กล่าวไว้ใน “จากใจผู้เขียน”

2.2 อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเสียงในภาษาไทย

2.2.1 เส้นเสียง หรือ สายเสียง เป็นอวัยวะแรกที่ทำให้เกิดเสียง มีลักษณะเป็นเส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ 2 แผ่น วางอยู่กลางกล่องเสียง (ลูกกระเดือก) ลมผ่านตรงนี้ทำให้เส้นเอ็น 2 เส้นสั่นสะบัดเลยกลายเป็นเสียง

2.2.2 โพรงคอ เป็นอวัยวะให้ลมผ่านจากเส้นเสียงขึ้นมาที่บริเวณปาก

2.2.3 แผ่นเนื้อปากหลอดลม หรือ ลิ้นปิดกล่องเสียง เป็นอวัยวะที่บังคับปิด-เปิดตอนที่เรากินอาหารไม่ให้อาหารลงไปหลอดลม

2.2.4 ลิ้น เป็นอวัยวะที่ดันลมไปสัมผัสกับอวัยวะต่าง ๆ ในปาก ทำให้เกิดเสียงในลักษณะต่าง ๆ

2.2.5 ช่องจมูก เป็นอวัยวะที่ลมผ่านเส้นเสียงมาแล้วจะออกจมูก ตรงนี้จะทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า เสียงนาสิก หรือเสียงขึ้นจมูก

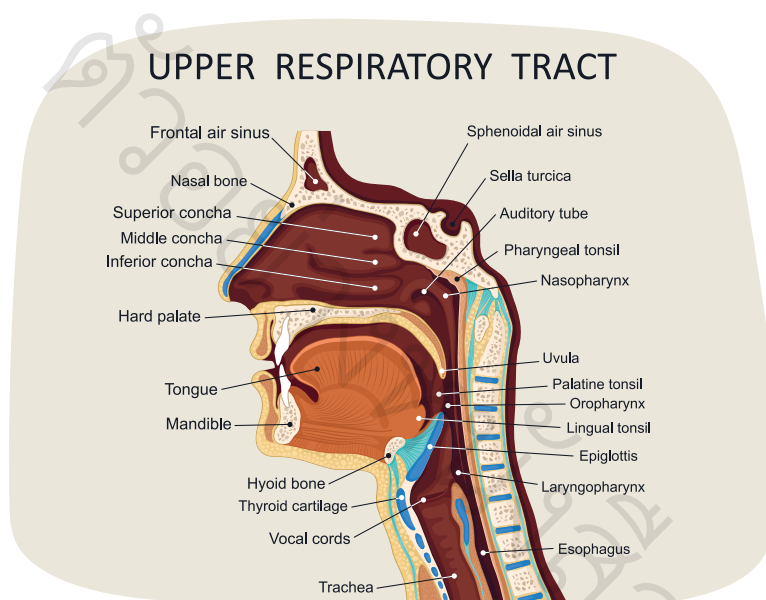
2.2.6 เพดานอ่อน เป็นอวัยวะถัดจากเพดานแข็งก่อนถึงลิ้นไก่ เป็นอวัยวะหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ

2.2.7 เพดานแข็ง เป็นอวัยวะที่อยู่ตรงข้ามกับลิ้น เวลาที่ลิ้นวางในระนาบปกติ เป็นอวัยวะหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ

2.2.8 ปุ่มเหงือก เป็นปุ่มนูนเล็ก ๆ หลังฟันบน เวลาออกเสียงจะเอาลิ้นไปแตะบริเวณนี้ เป็นอวัยวะหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ

2.2.9 ฟัน เป็นอวัยวะหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ

2.2.10 ริมฝีปาก เป็นอวัยวะหนึ่งที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ

2.3 ลักษณะของเสียงในภาษาไทย

2.3.1 เสียงก้อง คือ เสียงที่เกิดจากลมลอดเส้นเสียงปิด (เส้นเสียงในกล่องเสียงถูกดึงให้มาชิดกันหรือใกล้กันมาก) แล้วเส้นเสียงมีการสั่น ถ้าลองเอามือไปแตะที่ลูกกระเดือกเวลาออกเสียงก้อง จะรับรู้ถึงการสั่นชัดเจน เมื่อเทียบกับเสียงไม่ก้อง เสียงก้อง ได้แก่ เสียงสระทุกเสียง เสียงพยัญชนะนาสิก เสียงพยัญชนะ บ (b) ด (d) ล (l) ร (r) ย (j)

2.3.2 เสียงไม่ก้อง คือ เสียงที่เกิดจากลมผ่านเส้นเสียงเปิด (เส้นเสียงในกล่องเสียงอยู่ห่างกัน) ไม่มีการสั่นของเส้นเสียง ถ้าลองเอามือไปแตะที่ลูกกระเดือกเวลาออกเสียงไม่ก้อง จะไม่รับรู้ถึงการสั่นหรือสั่นเบามาก เมื่อเทียบกับเสียงก้อง เสียงไม่ก้อง ได้แก่ เสียงพยัญชนะ ก (k) ค (kh) ป (p) ต (t) ฯลฯ

2.3.3 เสียงระเบิด เสียงกัก หรือเสียงหยุด คือ เสียงที่เกิดจากการกักลมไว้ช่วงหนึ่งแล้วปล่อยออกมาเหมือนลมระเบิดออกจากปาก เช่น เสียงพยัญชนะ ป(p) ก(k) บ(b) พ(ph) ฯลฯ

2.3.4 เสียงนาสิก คือ เสียงที่พูดแล้วมีลมดันออกทางจมูก เช่น เสียงพยัญชนะ ง(ng) น(n) ม(m)

2.3.5 เสียงกัดเสียดแทรก เสียงไอน้ำ หรือเสียงอูสูม คือ เสียงที่ลมออกตามซอกฟัน มีเสียงซู่ซ่าเหมือนไอน้ำ เช่น เสียงพยัญชนะ ซ(s) ฟ(f) ฮ(h) เป็นต้น

2.3.6 เสียงข้างลิ้น คือ เสียงที่เกิดจากลมโดนกักแล้วออกข้างลิ้น เช่น เสียงพยัญชนะ ล(l)

2.3.7 เสียงร้ว หรือ เสียงกระทบ คือ เสียงที่เกิดจากการร้วลิ้น เช่น เสียงพยัญชนะ ร(r)

2.3.8 เสียงกึ่งสระ คือ เสียงพยัญชนะที่เกิดจากการเลื่อนเสียงสระ 2 เสียง ได้แก่ เสียงพยัญชนะ ย(j) ที่เกิดจากการเลื่อนเสียงสระ อิ หรือ อี ไปยังสระที่ตามมา และ เสียงพยัญชนะ ว(w) ที่เกิดจากการเลื่อนเสียงสระ อุ หรือ อู ไปยังสระที่ตามมา พุดง่าย ๆ เสียงกึ่งสระ คือ เสียงพยัญชนะที่ออกเสียงเหมือนเสียงสระ มีคุณสมบัติแบบสระ ในขณะเดียวกันก็นำไปใช้เป็นเสียงสระไม่ได้

ภาพรวมลักษณะของเสียงในภาษาไทย

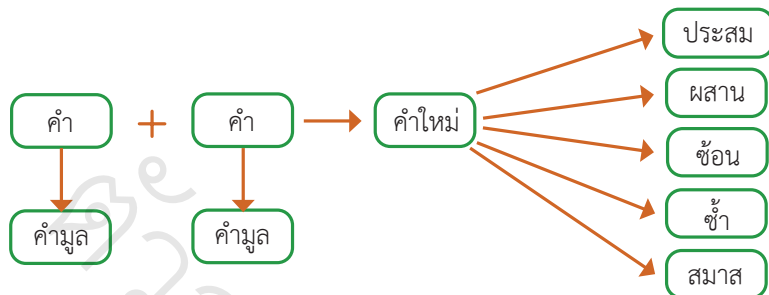
เสียงก้อง	เสียงสระทุกเสียง	
	เสียงร้ว	ร(r)
	เสียงนาสิก	ง(ng) น(n) ม(m)
	เสียงข้างลิ้น	ล(l)
	เสียงกึ่งสระ	ย(j) ว(w)

เสียงไม่ก้อง	เสียงไอน้ำ	ฟ(f) ซ(s) ฮ(h)
	เสียงระเบิด	ก(k) จ(c) ต(t) ป(p) อ(?) ค(kh) ช(ch) ท(th) พ(ph) บ(b) ด(d)

บทที่ 3 การสร้างคำในภาษาไทย

1. ภาพรวมเรื่อง การสร้างคำ

คำอธิบาย

1. หลักการของการสร้างคำ คือ นำคำ 2 คำ มารวมกัน แล้วเกิดคำใหม่
2. คำที่นำมาประกอบกัน เรียกว่า คำมูล (จริง ๆ มีรายละเอียดมากกว่านี้ แต่มีต่อในหน้าถัดไป)
3. คำใหม่ที่ได้ มี 5 ประเภท โดยใช้เกณฑ์ความหมาย ที่มา และวิธีการประกอบคำ ได้แก่ คำประสม คำผสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำสมาส
4. ข้อสรุปคำใหม่แต่ละประเภทมีดังนี้
 - 4.1 ความหมายต่างกัน รวมกันแล้วความหมายเปลี่ยน = คำประสม
 - 4.2 มีคำอุปสรรคร่วมด้วย = คำผสม/คำประสม
 - 4.3 ความหมายเหมือนกัน, คล้ายกัน, ตรงข้ามกัน มารวมกัน = คำซ้อน
 - 4.4 คำบาลีสันสกฤตมารวมกัน และต้องแปลความจากหลังมาหน้า = คำสมาส
 - 4.5 คำเดิมซ้ำ 2 รอบ = คำซ้ำ

2. คำมูล และ คำอุปสรรค

คำมูล คือ คำพื้นฐานของแต่ละภาษาที่แบ่งคำต่อไปอีกไม่ได้แล้ว และคำมูลต้องอยู่โดด ๆ โดยไม่เกาะกับคำอื่น ๆ ในทางวิชาการ เรียกคำมูลว่า “หน่วยคำอิสระ”

ตัวอย่าง คำมูล : จะเห็นว่าแต่ละคำแบ่งไม่ได้ เพราะแบ่งแล้วบางคำไม่มีความหมาย

คำมูลพยางค์เดียว : พ่อ แม่ พี่ น้อง ช้าง รถ ยา ข้าว ก้าง อยู่ ชอบ ไป เล่น ฯลฯ

คำมูลหลายพยางค์ : กะทิ กระทะ สยาม บริจาริกา สำนะเลเทเมา สนุก มหา ประจำ ฯลฯ

คำอุปสรรค คือ คำที่อยู่โดด ๆ ไม่ได้ ต้องเกาะกับคำอื่น ๆ ในทางวิชาการ เรียกคำอุปสรรคว่า “หน่วยคำไม่อิสระ” หรือ “หน่วยคำเติม” เพราะต้องเอาไปเติมหน้าคำอื่น ตัวอย่างเช่น คำว่า “นัก-” คำนี้ต้องเกาะรวมกับคำอื่น ๆ อย่าง นักเรียน, นักเลง, นักร้อง, นักดนตรี, นักกีฬา ฯลฯ คำอุปสรรคในภาษาไทยมีอยู่ไม่กี่คำ ดังนี้

นัก-, การ-, ความ-, ชาว-, หมอ-, ผู้-, ที่-, เครื่อง-, นำ-

ตัวอย่างคำอุปสรรคที่ไปเกาะกับคำอื่น ๆ

- นัก- : นักเรียน นักเลง นักการภารโรง นักดนตรี นักวิ่ง
- การ- : การเดิน การวิ่ง การทำงาน การฟัง การพูด การร้อง
- ความ- : ความคิด ความดี ความไว ความซื่อ ความเลวร้าย ความสนุกสนาน
- ชาว- : ชาวบ้าน ชาวเมือง ชาวเกาะ ชาวไทย ชาวเขา ชาวเรือ
- หมอ- : หมอดู หมอผี หมอนั่น หมอนี่ หมอความ
- ผู้- : ผู้ใหญ่ ผู้ดูแล ผู้ทำงาน ผู้ชม ผู้ติดตาม ผู้ชาย
- ที่- : ที่รัก ที่ปรึกษา ที่ทำงาน ที่พัก ที่อยู่
- เครื่อง- : เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องทรง เครื่องจักร เครื่องเทศ
- นำ- : นำรัก นำเกลียด นำลอง นำดู นำทำ นำกลัว

3. คำประสม และ คำประสาข

3.1 คำประสม

คำประสม คือ การนำคำมูลที่มีความหมายต่างกัน มารวมกันแล้วเกิดความหมายใหม่ โดยความหมายใหม่นั้นอาจมีเค้าความหมายเดิมก็ได้ หรือเปลี่ยนความหมายไปเลยก็ได้ เวลาใช้จะต้องใช้ทั้งคำ และเมื่ออยู่ในประโยคแล้ว คำประสมจะแยกคำหรือมีคำอื่นมาแทรกไม่ได้

ความหมายต่างกัน รวมกันแล้วความหมายเปลี่ยน จะเปลี่ยนมากหรือเปลี่ยนน้อยก็ได้
ผิดจากเงื่อนไขนี้ ไม่ใช่คำประสม

ตัวอย่างคำประสม

หาง + เสือ = หางเสือ

หาง คือ ส่วนที่อยู่ตรงท้าย

เสือ คือ สัตว์ชนิดหนึ่ง

หางเสือ แปลว่า ส่วนท้ายของเรือ (ความหมายเปลี่ยนไป)

“เขาทำหน้าที่เป็นหางเสือให้เรือของโจรสลัด”

หางเสือ ในประโยคนี้เป็นคำประสม เพราะความหมายเปลี่ยนจากเดิม

“อย่าเอามือไปจับหางเสือนะลูก เดี่ยวเสียมันจะกัดเอาได้”

หางเสือ ในประโยคนี้ไม่เป็นคำประสม เพราะความหมายไม่เปลี่ยนจากเดิม ยังคงแปลว่าหางของเสือ ในประโยคยังสามารถแทรกคำว่า “ของ” ลงไปกลางคำได้ด้วย “อย่าเอามือไปจับหางของเสือ...” ด้วยเหตุนี้ เราจะไม่เรียกคำประสม แต่จะเรียกว่า “กลุ่มคำ” หรือ “วลี”

ฉะนั้น การพิจารณาว่า คำนี้เป็นคำประสมหรือไม่ จะต้องดูรูปประโยคด้วย

3.2 คำยล/ประสม

คำยล หรือ คำประสม คือ การสร้างคำโดยการนำคำอุปสรรคมาประสมกับคำอื่น ๆ

คำอุปสรรค + คำมูล : นักชิม นักทำอาหาร ผู้หญิง ที่ประจำ

คำอุปสรรค + คำอุปสรรค : นักเลง

จุดที่ควรรู้เกี่ยวกับคำประสม

1. บางคนอาจจะจัดให้คำประสมเป็นประเภทหนึ่งของคำประสมก็ได้ เพราะความหมายก็ต่างกันรวมกันแล้วเกิดความหมายใหม่ด้วย กล่าวคือ เข้าเงื่อนไขของการเป็นคำประสม

หมอ- แปลว่า ผู้- พอไปรวมกับคำอื่นอย่าง หมอผี ก็แปลว่า ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับภูตผีวิญญาณ ฉะนั้นจะจัดว่า หมอผี เป็นคำประสมก็ได้

ที่- แปลว่า สถานที่ พอไปรวมกับคำอื่นอย่าง ที่พัก ก็แปลว่า จุดที่มีไว้สำหรับพักผ่อน ฉะนั้นจะจัดว่า ที่พักเป็นคำประสมก็ได้

2. คำประสมบางคำ ไม่สามารถจัดเป็นคำประสมได้ เพราะความหมายของคำไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างเช่น คำที่มีคำว่า “การ-” หรือ “ความ-” นำหน้า แล้วตามด้วยคำกริยาหรือวิเศษณ์

การทำงาน การพักผ่อน การนอน การกระโดด การตาย การเกิด การให้
ความมืด ความคิด ความเห็น ความสว่าง ความใจดี ความชอบ ความรัก

จะเห็นว่า คำพวกนี้ความหมายไม่เปลี่ยนจากเดิม สิ่งที่เปลี่ยนไปก็คือ ชนิดของคำ เพราะเปลี่ยนจาก คำกริยาหรือคำวิเศษณ์ กลายเป็นคำนาม แต่ความหมายของคำคงเดิม แบบนี้ไม่จัดให้เป็นคำประสม แต่จัดให้เป็นเพียงคำประสมเท่านั้น

หากคำว่า “การ” หรือ “ความ” ตามด้วยคำนาม เราจะจัดให้เป็นคำประสมหรือซ้อนได้ โดยพิจารณา จากความหมายที่มาประกอบกัน

คำประสม : การเมือง (งานที่เกี่ยวข้องกับเมือง), การเงิน (งานที่เกี่ยวข้องกับเงิน)

คำซ้อน : การงาน (ความหมายเหมือนกัน)

๔.

คำซ้อน

คำซ้อน คือ การนำคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือ ตรงข้ามกัน มารวมกันจนกลายเป็น คำใหม่ที่มีความหมายกว้างขึ้น แคลง หรือเน้นย้ำความหมายเดิมให้หนักแน่นขึ้น คำซ้อนในภาษาไทย มี 2 ประเภท ได้แก่ คำซ้อนเพื่อความหมาย และคำซ้อนเพื่อเสียง

ตัวอย่างคำซ้อน

1. คำซ้อนที่เกิดจากคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือ คล้ายกัน

บ้านเรือน	เสื่อสาด	คำคืน	ร้ายแรง	หวาดกลัว
ริเริ่ม	ผิดพลาด	พลาดพลั้ง	จิตใจ	ภูติผีปีศาจ

2. คำซ้อนที่เกิดจากคำที่มีความหมายตรงข้ามกัน

ดีร้าย	ชั่วดี	สูงต่ำดำขาว	ผิดชอบชั่วดี	เท็จจริง
ซื้อขาย	หนักเบา	น่ารักน่าชัง	ได้เสีย	ผิดถูก

คำซ้อนเพื่อความหมาย คือ คำซ้อนที่เกิดจากคำที่มีความหมาย หรือแบ่งคำแล้วมีความหมายทุกคำ ดังตัวอย่างในข้างต้นเป็นคำซ้อนเพื่อความหมายทุกคำ

คำซ้อนเพื่อเสียง คือ คำซ้อนที่เกิดจากการใช้คำที่เสียงพยัญชนะต้นหรือเสียงสระเดียวกัน โดยไม่สนใจความหมาย แต่เน้นเสียงสัมผัส ข้อสังเกตคำซ้อนเพื่อเสียงก็คือ จะเป็นคำที่มีสัมผัสสระ หรือสัมผัสพยัญชนะ แต่เมื่อแยกคำแล้ว จะมีบางคำที่ไม่มีความหมาย ตัวอย่างเช่น

ตกลงน้ำหนาวตาไหลเลยวันนี้
ลูกช่วยสนใจหนังสือหนังสือบ้าง
ฉันก็เอออออห่อหมกไปนั่งแหละ

ทำไมห้องแฉะมันดูโกโรโกโสแบบนี้ละ
มาถึงก็ส่งเสียงเออะอะมะเทิงอะไรก็ไม่รู้
ทำอะไรไม่ดูเวลาเวลาเลย

คำบางคำเป็นคำซ้อนโบราณ ซึ่งดูเผินเหมือนไม่ใช่คำซ้อน เพราะคำบางคำปัจจุบันไม่ใช่โดด ๆ แล้ว ยังหลงเหลือการใช้อยู่ในคำซ้อนเท่านั้น เช่น โหดไว้ ช่องสุ่ม พุดจา ไหว้สา อ้วนพี สะกดการันต์ มดหมอ เกทภัย เชื้อเชิญ ตัดสิน เหลือแหล่ แดกดัน ซ้อนดัก เป็นต้น

5. คำซ้ำ

คำซ้ำ คือ การนำคำเดิมมาใช้ซ้ำหรือใช้ไ้ม่ยมกต่อท้ายคำนั้น เพื่อต้องการผลทางความหมาย

ตัวอย่างผลทางความหมายที่เกิดขึ้นจากการซ้ำคำ

• ซ้ำคำแล้วความหมายเน้นย้ำ

คนอะไรไม่รู้ตัวดำ
ขอเอกาแฟแบบเข้ม ๆ

โอ้โฮ ! รสชาติหวานหวาน
ใส่น้อย ๆ หนอยมันจะเปรี้ยว

• ซ้ำแล้วจำนวนมากขึ้น

เห็นครูยืนพูดกับเด็ก ๆ
เดี่ยวพี่ฝากน้อง ๆ ช่วยด้วยนะ

วางเรียงรายเป็นกอง ๆ เลย
วิวตรงนี้ดีมาก เห็นเขาเป็นลูก ๆ เลย

• ซ้ำแล้วความหมายเปรียบเทียบ

เขาก็สูงพอ ๆ กับฉัน
ไอ้ตัวนั้นก็ระดับลูก ๆ จอมมาร

เธอนี่สวยน้อง ๆ นางเอกเลยนะ
สองคนนี่เก่งเท่า ๆ กันเลย

• ซ้ำแล้วความหมายกว้างขึ้น

คนที่ใส่เสื้อสีแดงนะ --- คนที่ใส่เสื้อสีแดง ๆ นะ
ถ้าใช้ว่า “สีแดง” แสดงว่า มีสีแดงชัดเจน แต่พอใช้ “สีแดง ๆ” ทำให้เขตสีมันกว้างขึ้น เพราะสีแดงเข้ม สีแดงอ่อน สีแดงส้ม สีแดงก่ำ ก็ล้วนจัดอยู่ในกลุ่ม “สีแดง ๆ”

• ซ้ำแล้วความหมายไม่เจาะจง

เขาก็อยู่แถว ๆ นั้นนะ
เห็นนั่งอยู่แถวกลาง ๆ

ไม่ว่าจะทำอะไร ๆ ก็ไม่ดีไปหมด
ใคร ๆ ก็พูดเป็นเสียงเดียวกัน

บทที่ 5 วลีและประโยค

1.

วลี หรือ กลุ่มคำ

วลี หรือ กลุ่มคำ ก็คือ คำคำเดียว หรือ คำหลายคำเรียงติดกัน มีความสัมพันธ์กันแบบหลวม ๆ ใจความยังไม่สมบูรณ์ ใช้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของประโยค ในวลีหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนหลักทำหน้าที่เป็นแกนหลัก เป็นความหมายหลักของวลีนั้น กับส่วนขยายที่ทำหน้าที่ขยายความส่วนหลักให้ชัดเจนขึ้น ในวลีหนึ่ง ๆ จะมีขอบเขตอยู่ที่ว่า “ความหมายมันจบตรงไหน” กันตรงนั้น ถ้ามันอยู่ในประโยค ก็จะมี 2 วลีใหญ่ ๆ คือนามวลี กับ กริยาวลี ซึ่งในนามวลีหรือกริยาวลีจะมีวลีซ้อน ๆ ย่อยไปอีกก็ได้

แมวดำกำลังกินข้าว

“แมวดำ” ในประโยคนี้เป็น “นามวลี” มีส่วนหลักคือ “แมว” และมี “ดำ” เป็นส่วนขยาย นามวลี “แมวดำ” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

สมชายกำลังบอกลาคุณแม่

“กำลังบอกลา” ในประโยคนี้เป็น “กริยาวลี” มีส่วนหลักคือ “บอก” และมี “กำลัง....ลา” เป็นส่วนขยาย กริยาวลี “กำลังบอกลา” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นกริยาของประโยค

เธอชอบผู้ชายคนนั้น

“ผู้ชายคนนั้น” ในประโยคนี้เป็น “นามวลี” มีส่วนหลักคือ “ผู้ชาย” และมี “คนนั้น” เป็นส่วนขยาย นามวลี “ผู้ชายคนนั้น” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

เด็กคนนั้นเป็นลูกชายของตัวเอง

“ลูกชายของตัวเอง” ในประโยคนี้เป็น “นามวลี” มีส่วนหลักคือ “ลูกชาย” และมี “ของตัวเอง” เป็นส่วนขยาย นามวลี “ลูกชายของตัวเอง” ในประโยคนี้ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของประโยค

ส่วนประกอบของวลี

1. ส่วนหลักของวลี คือ ส่วนที่เป็นความหมายหลัก หรือแกนหลักของวลีนั้น ๆ และเป็นส่วนที่ใช้บอกได้ว่า วลีนี้เป็นวลีชนิดใด ส่วนใหญ่ส่วนหลักอยู่หน้าสุดของวลีนั้น ๆ
2. ส่วนขยายของวลี คือ ส่วนที่ขยายความส่วนหลักของวลีนั้น ๆ ซึ่งส่วนขยายของวลีนี้อาจเป็น “คำ” หรือ “วลี” หรือ “อนุประโยค” หรือ “ส่วนเสริม” ก็ได้

บนผนังห้อง

“บนผนังห้อง” จัดเป็นบุพบทวลี เพราะส่วนหลักอยู่ที่คำหน้าสุด “บน” เป็นคำบุพบท แล้ว “ผนังห้อง” เป็นส่วนขยาย ซึ่งส่วนขยายนี้เป็นคำนาม

ไม่ขยับเลยแม้แต่้าน้อย

“ไม่ขยับเลยแม้แต่้าน้อย” จัดเป็นกริยวลี เพราะส่วนหลักอยู่ที่คำว่า “ขยับ” เป็นคำกริยา แล้ว “เลยแม้แต่้าน้อย” เป็นวิเศษณ์วลีทำหน้าที่เป็นส่วนขยาย ส่วนคำว่า “ไม่” ถือเป็นส่วนเสริมของวลีนี้

กำลังจะไปดูคนทะเลาะกัน

“กำลังจะไปดูคนทะเลาะกัน” จัดเป็นกริยวลีเพราะส่วนหลักอยู่ที่คำว่า “ไป” และ “ดู” เป็นคำกริยา แล้ว “คนทะเลาะกัน” เป็นประโยคย่อย ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายหรือเป็นกรรมของกริยา “ดู” ส่วนคำว่า “กำลังจะ” ถือเป็นส่วนเสริมของวลีนี้

หลังบ้านที่มีแต่กอหญ้ารก ๆ

“หลังบ้านที่มีแต่กอหญ้ารก ๆ” จัดเป็นบุพบทวลีเพราะส่วนหลักอยู่ที่คำว่า “หลัง” มี “บ้าน” ที่เป็นส่วนขยายมาเป็นส่วนขยาย และมี “ที่มีแต่กอหญ้ารก ๆ” เป็นอนุประโยคที่ขยายคำนามอีกทีหนึ่ง ซึ่งส่วนประกอบของวลีนี้ ก็มีทั้งคำบุพบทเป็นส่วนหลัก มีคำนามและอนุประโยคเป็นส่วนขยาย อย่างนี้เป็นต้น

จุดสำคัญของวลี

1. วลี กับ คำประสม มีส่วนที่คล้ายกันอยู่ คือ ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันตรงที่ คำประสมจะเกาะกันแน่น ไม่สามารถนำคำอื่นมาแทรกกลางได้และความหมายจะเป็นหนึ่งเดียวกัน ส่วนวลีหรือกลุ่มคำ จะเกาะกันแบบหลวม ๆ คือ ส่วนหนึ่งเป็นส่วนหลัก อีกส่วนจะเป็นส่วนขยายมองเห็นได้ชัดเจน ความหมายจะไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน

คำประสม

รถเก๋ง
มิดชิดหญ้า

หลอดไฟ
ผักร้าง

พัดลม
ผู้ชม

วลี

รถคันนั้น
มิดชิดหญ้าเล็มเก่า

หลอดไฟสีฟ้า
ผักร้างในตะกร้า

พัดลมเครื่องใหม่
ผู้ชมในงานนี้

จากตัวอย่างนี้ คำประสม จะมีลักษณะเป็นความหมายเฉพาะ หรือกลายเป็นชื่อเรียกว่า ส่วนวลีหรือกลุ่มคำ จะมีลักษณะเกาะกันหลวม ๆ มองแล้วแยกออกได้ทันทีว่า ส่วนใดเป็นส่วนหลักหรือส่วนขยาย

2. การแบ่งประเภทของวลีให้ดูที่ส่วนหลักเป็นสำคัญ ส่วนหลักมักจะอยู่หน้าสุด

อาหารจานนี้

บนโต๊ะเรียน

ประมาณ 2-3 คน

เดินเร็วหน่อย

ส่วนหลักเป็นคำนาม ฉะนั้นวลีนี้มีชื่อว่า “นามวลี”

ส่วนหลักเป็นคำบุพบท ฉะนั้นวลีนี้มีชื่อว่า “บุพบทวลี”

ส่วนหลักเป็นคำวิเศษณ์ ฉะนั้นวลีนี้มีชื่อว่า “วิเศษณ์วลี”

ส่วนหลักเป็นคำกริยา ฉะนั้นวลีนี้มีชื่อว่า “กริยาวลี”

วลี หรือ กลุ่มคำ

จะต้องไม่จบความ หรือ มีใจความไม่สมบูรณ์
และ วลี จะทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยค

2. ประโยค

2.1 ประโยคคืออะไร

ประโยค คือ หน่วยทางภาษาที่เกิดจากคำเดียว หรือหลายคำเรียงต่อกันแล้วสามารถสื่อความได้ว่าใครทำอะไร หรืออะไรมีสภาพอย่างไร ซึ่งประโยคจะมีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ นามวลี และ กริยาวลี โดยถ้ามีกริยาวลีเพียงอย่างเดียวก็นับเป็นประโยคได้ แต่ถ้ามีนามวลีอย่างเดียว จะนับเป็นประโยคไม่ได้ เพราะไม่จบความ

ประโยค จะต้องจบความ
และบอกได้ว่า “ใคร + ทำอะไร” หรือ “อะไร + มีสภาพอย่างไร”

แมวตัวอ้วนสีส้มนอนอยู่ตรงระเบียง

ตัวอย่างนี้ถือว่า “เป็นประโยค” เพราะเรารู้ว่า “ใคร” นั่นคือ แมวตัวอ้วนสีส้ม และมันกำลัง “ทำอะไร” นั่นคือ นอนอยู่ตรงระเบียง มีครบทั้งภาคประธาน และภาคแสดง

แมวตัวอ้วนสีส้มที่นอนอยู่ตรงระเบียง

ตัวอย่างนี้ ไม่ถือว่า เป็นประโยค เพราะเราไม่รู้ว่า แมวตัวอ้วนสีส้ม มันทำอะไร แต่สิ่งที่เรารู้คือ แมวตัวไหน นั่นก็คือ ตัวอ้วนสีส้มที่นอนอยู่ตรงระเบียง ตัวอย่างนี้จะต่างจากตัวอย่างข้างบนตรงคำว่า “ที่...” ซึ่งกำลังทำให้ส่วนที่ตามหลังมานั้นเป็นส่วนขยายความ นั่นก็คือตัวอย่างนี้มีแค่ภาคประธานที่มี “แมวตัวอ้วนสีส้ม” เป็นประธาน และมี “ที่นอนอยู่ตรงระเบียง” เป็นส่วนขยายประธาน ไม่มีภาคแสดงของประโยค

แมวตัวอ้วนสีส้มที่นอนอยู่ตรงระเบียงเป็นแมวของฉัน

ตัวอย่างนี้ถือว่า “เป็นประโยค” เพราะเรารู้ว่า “แมวตัวอ้วนสีส้มที่นอนอยู่ตรงระเบียง” มีสภาพ “เป็นแมวของฉัน” นั่นคือ มีภาคประธาน และ ภาคแสดง ครบสมบูรณ์

คำถามที่น่าสนใจ

1. จากนิยามที่ว่ามา “คำคำเดียว” เป็นประโยคได้ไหม

คำตอบก็คือ “ได้สิ” แต่ต้องเป็นบริบทของการสนทนาและคำที่ว่ามันต้องเป็นคำกริยา เพราะเราจะมองว่ามันมีการละองค์ประกอบบางส่วนออกก็ได้ ถ้าผู้ส่งสาร และ ผู้รับสารเข้าใจตรงกันว่าสื่อสารอะไร มันก็เป็นประโยคได้

A: เธอหิวข้าวไหม

B: หิว

ในบริบทนี้ “หิว” ก็ถือว่าเป็นประโยค เพราะเราตีความได้ว่า B ต้องการสื่อสารกับ A ว่า “ฉันหิวข้าว” แต่สิ่งที่พูดออกมา มีการละประธาน และกรรม โดยเหลือไว้แค่ “กริยาตัวเดียว”

2. ในประโยคไม่มีกริยาได้ไหม

คำตอบก็คือ “ได้สิ” ถ้ามองในมุมความหมายในการสื่อสารว่า “ประโยคสามารถสื่อความได้ว่าอะไรเป็นอะไร อะไรคืออะไร หรืออะไรทำอะไร” บางประโยคเราสามารถมองได้ว่าการละกริยาเติมเต็ม โดยประโยคลักษณะนี้จะสามารถนำกริยาเติมเต็ม “เป็น/คือ” ลงไปเติมได้

วันนี้วันเสาร์

พรุ่งนี้วันหยุด

เด็กคนนี้น้องฉันเอง

เสื้อตัวนี้ของฉัน

วันนี้ คือ วันเสาร์

พรุ่งนี้ คือ วันหยุด

เด็กคนนั้น คือ น้องฉันเอง

เสื้อตัวนี้ คือ ของฉัน

วันนี้ เป็น วันเสาร์

พรุ่งนี้ เป็น วันหยุด

เด็กคนนั้น เป็น น้องฉันเอง

เสื้อตัวนี้ เป็น ของฉัน

ดังนั้น ในตัวอย่าง “วันนี้วันเสาร์” “พรุ่งนี้วันหยุด” “เด็กคนนี้น้องฉันเอง” และ “เสื้อตัวนี้ของฉัน” จะถือว่าเป็นประโยคที่มีการละคำกริยา แต่ถ้ายึดตามหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย จะมองว่าตัวอย่างเหล่านี้ไม่เป็นประโยค เพราะมีแต่นามวลี ซึ่งถ้าเจอกรณีแบบนี้ในข้อสอบ ต้องดูตัวเลือกอื่น ๆ ประกอบด้วย เพราะเรื่องประโยคนั้นสามารถวิเคราะห์ได้หลายมุมมอง

2.2 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของประโยค

1. ภาคประธาน คือ ส่วนที่อยู่หน้าสุดของประโยค มีส่วนประกอบย่อยคือ “ประธาน” และ “ขยายประธาน”

แมวกินปลา

ภาคประธานของประโยคที่มีแต่ประธานอย่างเดียว คือ “แมว”

แมวลี้มกินปลา

ภาคประธานของประโยคคือ “แมวลี้ม” ประธาน คือ “แมว” มีส่วนขยายประธานคือ “ลี้ม”

แมวลี้มที่อ้วน ๆ กินปลา

ภาคประธานของประโยคคือ “แมวลี้มที่อ้วน ๆ” ประธาน คือ “แมว” มีส่วนขยายประธานคือ “ลี้มที่อ้วน ๆ”

บทที่ 8 ความหมายของคำและสำนวน

1. ประเภทของความหมาย

1. ความหมายนัยตรง คือ ความหมายตามพจนานุกรม เป็นความหมายที่พูดแล้วเข้าใจได้ทันที แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย

1.1 ความหมายตามตัว คือ ความหมายที่แปลตรง ๆ ไม่ต้องตีความ เป็นความหมายแรกของคำนั้น บางคนอาจเรียกว่า “ความหมายประจำคำ” ก็ได้

ตัวอย่างความหมายตรงตัว

ช้าง หมายถึง สัตว์ที่มีงวง มีขา ตัวใหญ่

หมู หมายถึง สัตว์ที่เลี้ยงไว้กินเนื้อ ตัวอ้วน ร้องอู๊ด ๆ

ควาย หมายถึง สัตว์ตัวสีดำ มีเขา กินหญ้า เลี้ยงไว้สำหรับทำเกษตรกรรม

1.2 ความหมายเชิงอุปมา หรือความหมายเปรียบเทียบ คือ ความหมายที่เกิดจากการนำสิ่งสองสิ่ง มาเปรียบเทียบกับเพื่อต้องการสื่อความหมายให้ชัดเจนมากขึ้น

ตัวอย่างความหมายเปรียบเทียบ หรือ อุปมา

โอ้โฮ แบบนี้มันงานช้างเลยนะ

“ช้าง” ในบริบทนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับ “งานที่ใหญ่มาก” ซึ่ง “ช้าง” และ “งาน” มีสิ่งที่เหมือนกัน คือ ความใหญ่ เพื่อต้องการสื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพว่า “งานนี้มันใหญ่มากเหมือนช้างตัวหนึ่งเลย”

โอ้ย! กินเยอะจนจะเป็นหมูตัวหนึ่งอยู่แล้ว

“หมู” ในบริบทนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับ “พฤติกรรมที่ทำอยู่” ซึ่งผู้พูดกำลังคิดว่า สิ่งที่ตัวเองทำอยู่ไม่ต่างอะไรกับสิ่งที่หมูทำ ก็คือ “กินเยอะจนอ้วนเหมือนหมู”

สภาพเพื่อนเราตอนนี้ก็ไม่ต่างอะไรกับควายตัวหนึ่งที่เขากำลังเอาหญ้าให้กิน

“ควาย” ในบริบทนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับ “พฤติกรรมของเพื่อน” ซึ่งผู้พูดกำลังคิดว่า พฤติกรรมของเพื่อนที่เชื่อเขาทุกอย่างนั้นเหมือนกับควายที่เขาให้ทำอะไรก็ได้

ความหมายเชิงอุปมานี้ ถูกจัดให้อยู่กลุ่ม “ความหมายนัยตรง” เพราะว่า เวลาเราพูดถึง “ช้าง หมู ควาย” ในความหมายเปรียบเทียบ แต่ภาพที่เราเห็นเพื่อเปรียบเทียบกับนั้น ก็ยังเป็น “ช้าง หมู ควาย” ในความหมายที่เป็นลักษณะทางกายภาพของสัตว์อยู่นั่นเอง

2. ความหมายนัยประหวัด หรือ ความหมายแฝง คือ ความหมายที่ต้องตีความจากความหมายหลักอีกทีหนึ่ง เป็นความหมายที่ไม่สามารถแยกออกมาเป็นความหมายแก่นได้ เป็นความหมายในเชิงอารมณ์ความรู้สึก หรือทัศนคติ เช่น ความหมายในเชิงทิศทาง ความหมายเชิงลบ (ฟังแล้วให้ความรู้สึกดูไม่ดี) ความหมายเชิงบวก (ฟังแล้วรู้สึกดี) เป็นต้น (คำว่า “ประหวัด” ในที่นี้หมายถึง การหวนคิดถึง)

ตัวอย่างความหมายนัยประหวัด หรือ ความหมายแฝง

งานช้าง	ความหมายแฝงคือ	มีขนาดใหญ่ และ มีความรู้สึกว่ายาก
อ้วนเป็นหมู	ความหมายแฝงคือ	มีความรู้สึกเชิงลบเพราะหมามีภาพของความขี้เกียจ
โง่เป็นควาย	ความหมายแฝงคือ	มีความรู้สึกเชิงลบ

คำหลาย ๆ คำ ก็มีความหมายแฝงร่วมกันได้ เพราะคำเหล่านี้แสดงความรู้สึกต่อผู้ฟังในลักษณะเดียวกัน

ฟู, ยก, กระโดด, เยก, แหงน	ทั้ง 5 คำนี้มีความแฝงคือ	มีทิศทางขึ้นด้านบน
แทง, กระชาก, ฟุง	ทั้ง 3 คำนี้มีความแฝงคือ	มีทิศทางไปด้านหน้าด้วยความเร็วและแรง
ผลัก, ดัน, กระแทก	ทั้ง 3 คำนี้มีความแฝงคือ	มีทิศทางไปด้านหน้าด้วยความแรง

3. ความหมายแคบ และความหมายกว้าง

ความหมายแคบ คือ ความหมายเฉพาะเจาะจง หรือความหมายย่อย (อยู่ในกลุ่ม)

ความหมายกว้าง คือ ความหมายที่ไม่เจาะจง มีความครอบคลุมความหมายอื่น ๆ (เป็นกลุ่มใหญ่)

ความหมายกว้าง	ความหมายแคบ
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	ช้าง วัว ควาย หมู วาฬ
เครื่องเขียน	ปากกา ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด กระดาษ
เครื่องประพาส	แปรงทาสี แปรงหวัด ครีมหาดสี โลชั่นบำรุงผิว
อุปกรณ์การเรียน	กระเป๋าสาน หนังสือ สมุด ดินสอ ปากกา โต๊ะเรียน

คำแต่ละคำ ไม่จำเป็นต้องมีแค่ความหมายเดียว
แนวข้อสอบเรื่อง ความหมายของคำนี้ มีหลักการเดียว คือ
ต้องรู้ความหมายเท่านั้น ถ้าไม่รู้ก็ต้องเดาจากบริบท

2.

การใช้คำให้เหมาะสมกับความหมาย

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และวัฒนธรรมก็เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคมเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร ฉะนั้นการจะสื่อสารให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส คนไทยมีการเลือกใช้คำเพื่อสื่อสารในแต่ละโอกาสที่แตกต่างกัน คำบางคำแม้จะมีความหมายเหมือนกัน แต่เวลาใช้งานก็เลือกใช้โอกาสที่ต่างกันด้วย ซึ่งจะขอยกตัวอย่างดังนี้

1. **ล้วง** ก. ผ่าน ใช้กับเวลาและสถานที่ เช่น เขาทำงานล้วงเวลา, เขาล้วงหน้าไปแล้ว
ร้วง 1) ก. หลุดออกและตกลง เช่น น้ำตาร่วง, ใบไม้ร่วง
2) ว. รุ่ง, เรือง, พรายแสง (ใช้เรียกเพชรที่เจียระไนแล้ว แต่ยังไม่ได้ขึ้นเรือน)
2. **โปรยปราย** ว. หวานไปทั่ว ๆ (ตกลงมาเล็กน้อยในแนวตั้ง) เช่น วันนี้ฝนโปรยปราย
ประปราย ว. มีกระจายอยู่ห่าง ๆ (มีจำนวนเล็กน้อยกระจายในแนวราบ) เช่น ผมหงอกประปราย ผลไม้ติดประปราย, มีคนอยู่ประปราย
3. **ราด** ก. เทของเหลว (มีทิศทางเป็นแนวตั้ง) เช่น เขาราดน้ำลงบนถนน, ข้าวราดแกง, ราดหน้า, กลัวจนฉีราด
ลาด ก. ปูแผ่ออกไป (มีทิศทางไปข้างหน้า) เช่น พื้นที่ตรงนี้เส้นทางลาด
4. **ขลิบ** ก. เย็บหุ้มริมผ้าและของอื่น ๆ เพื่อกันลู่หรือเพื่อให้งาม เช่น ผู้ชายในศาสนาอิสลามจะต้องมีการขลิบอวัยวะเพศ, อดีตเคยเรียกว่า “ขนมปั้นขลิบ” เพราะต้องมีการเก็บปลายกันไส้มันลู่ออกตอนนำไปทอด ปัจจุบันเรียกว่า “ขนมปั้นสับ”
ขริบ ก. ตัดเล็มด้วยกรรไกร. เช่น คุณตาขริบผมไฟให้หลาน, เขาใช้กรรไกรขริบผ้า
5. **ระบบ** น. กลุ่มของสิ่งซึ่งมีลักษณะประสานเข้าเป็นสิ่งเดียวกันตามหลักแห่งความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน ด้วยระเบียบของธรรมชาติหรือหลักเหตุผลทางวิชาการ เช่น ระบบประสาท ระบบทางเดินอาหาร ระบบการบริหารประเทศ.
ระบอบ น. แบบอย่าง, ธรรมเนียม, เช่น ทำถูกระบอบ, ระบอบการปกครอง
6. **กำหนดการ** น. ใช้กับงานทั่วไป
หมายกำหนดการ น. ใช้กับงานพระราชพิธีที่สำนักพระราชวังเป็นผู้กำหนด

ตัวอย่างข้อสอบ

ประโยคในข้อใดมีคำฟุ่มเฟือย

1. สถานการณ์สัตว์ป่าสงวนในประเทศไทยช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่ดีขึ้น
2. เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าปัญหาการเมืองส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ ด้วย
3. พุทธศาสนได้เสนอวิธีสร้างความสุขอย่างง่ายด้วยการลดอัตตาและมองโลกบวก
4. เรื่องเล่าต่าง ๆ ของแต่ละวัฒนธรรมจะสะท้อนวิถีคิดและชีวิตของคนในวัฒนธรรมนั้น ๆ
5. คณะกรรมการได้ทำการจัดประชุมปรึกษาหารือเรื่องการจัดกลุ่มยาเสพติดให้โทษ

ข้อใดใช้ภาษาในการโต้แย้งไม่เหมาะสม

1. ดิฉันขอความเป็นธรรมจากที่ประชุมในการชี้แจงข้อกล่าวหานี้ค่ะ
2. กระผมเห็นว่าเรื่องนี้ไม่ควรด่วนสรุปครับ ต้องพิจารณากันให้ถี่ถ้วนอีกครั้ง
3. ถ้าท่านอยากทำโครงการพวกนี้ ท่านก็ทำเองเลย พวกเราไม่เอาด้วย
4. เรื่องนี้ดิฉันคิดว่าเราควรพิจารณากันใหม่ เนื่องจากดิฉันได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่น่าสนใจ
5. กระผมของดอกเสี้ยวในเวลานี้เนื่องจากข้อมูลยังขาดความชัดเจนในรายละเอียด

ข้อความต่อไปนี้มีโครงสร้างเหตุผลตามข้อใด

การเลือกรับประทานอาหารจะทำให้จุลินทรีย์ในลำไส้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยลดการเกิดโรคได้ โดยปกติแล้วร่างกายของเรามีจุลินทรีย์อยู่มากมายโดยเฉพาะในระบบทางเดินอาหารที่มีทั้งจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์และจุลินทรีย์ที่ก่อโรค อาหารที่กินเข้าไปจะมีผลอย่างมากต่อการทำงานของจุลินทรีย์ในลำไส้

1. ข้อสนับสนุน ข้อสรุป ข้อสรุป	2. ข้อสนับสนุน ข้อสรุป ข้อสนับสนุน
3. ข้อสรุป ข้อสนับสนุน ข้อสนับสนุน	4. ข้อสรุป ข้อสรุป ข้อสนับสนุน
5. ข้อสรุป ข้อสนับสนุน ข้อสรุป	

ซื้อสะดวก ส่งถึงบ้านที่ Shopee และ Lazada หรือผ่านทาง
ร้านหนังสือออนไลน์ www.thinkbeyondbook.com

thinkbeyond books

ISBN 978-616-449-598-2

9 786164 495982

ราคา 475 บาท